

ZARZĄDZENIE NR 1062/21

BURMISTRZA ŚWIECIA

z dnia 13 grudnia 2021 r.

w sprawie konsultacji projektu Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Świecie na 2022 – 2024.

Na podstawie art. 30 ust. 1 w zw. z art. 5a ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 19 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834) oraz uchwałą Nr 356 /10 Rady Miejskiej w Świeciu z dnia 4 listopada 2010 roku w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji i uchwałą nr 137/12 Rady Miejskiej w Świeciu z dnia 23 lutego 2012 roku w sprawie ustalania zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych w gminie Świecie.

zarządzam, co następuje:

§ 1. Przeprowadzić w terminie od 13.12.2021 r do 21.12.2021 roku konsultacje społeczne, których przedmiotem jest projekt uchwały w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Świecie na 2022 – 2025”, stanowiącego załącznik Nr 1 do niniejszego Zarządzenia.

§ 2. Celem konsultacji jest poznanie stanowiska mieszkańców gminy Świecie i podmiotów działających na terenie gminy Świecie, a w szczególności poznania ich uwag i opinii.

§ 3. Konsultacje będą prowadzone w następujących formach:

- 1) publikacji projektu uchwały i Programu na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Świeciu www.swiecie.eu, zakładka „konsultacje społeczne”, w Biuletynie Informacji Publicznej: bip.swiecie.eu zakładka konsultacje społeczne, wywieszony zostanie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Świeciu oraz na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu sekretariat@opsswiecie.pl i w lokalnych mediach
- 2) wypełniania i składania pisemnych opinii, uwag i wniosków drogą elektroniczną na adres, sekretariat@opsswiecie.pl lub w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu (86-100 Świecie, ul. G. J. Hallera 11),
- 3) spotkanie informacyjne odbędzie się w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu ul. G. J. Hallera 11, w **dniu 21 grudnia 2021 r. od godz. 9.00 do godz. 11.00** w pokoju nr 38 I p.

§ 4. Formularz konsultacji stanowi załącznik Nr 2 do niniejszego Zarządzenia.

§ 5. Wykonanie Zarządzenia powierza się Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Burmistrz Świecia

Krzysztof Kułakowski

RADCA PRAWNY

Przemysław Gornowicz

FORMULARZ KONSULTACJI
do składania uwagi i opinii do projektu Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w gminie Świecie na 2022 – 2024

Lp.	Wskazanie § które Państwa zdaniem wymagałyby zmiany	Treść uwagi, propozycji	Uzasadnienie

Dane uczestnika konsultacji:

Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu	
Adres zamieszkania lub adres siedziby	
Telefon/e-mail	

.....
data, czytelny podpis

Uwaga: Wypełniony formularz zawierający uwagi i opinie należy składać w terminie **od 13 grudnia 2021 r do 21 grudnia 2021 r. do godziny 15.00:** w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu (86-100 Świecie, ul. G. J. Hallera 11), lub drogą elektroniczną na adres: sekretariat@opsswiecie.pl

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 oraz art. 14 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), zwanego dalej **RODO**, informujemy:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest: Burmistrz Świecia ul. Wojska Polskiego 124, tel. 52 33 32 323, faks 52 33 32 311, e-mail sekretariat@swiecie.eu
2. Administrator wyznaczył Inspektora Ochrony Danych z którym można kontaktować się we wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych: tel. 607 753 475 e-mail: daneosobowe24h@wp.pl.
3. Pozyskane dane osobowe przetwarzane będą w celu możliwości wykonywania przez Urząd Miejski w Świeciu ustawowych zadań publicznych określonych m.in. w ustawie z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym oraz w innych regulacjach.
4. Odbiorcami Pani/Pana danych mogą być organy publiczne lub podmioty działające w zakresie i celach, które wynikają z przepisów prawa.
5. Posiada Pani/Pan prawo do:
 - uzyskania od Administratora dostępu do swoich danych osobowych, ich sprostowania, wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych, ograniczenia przetwarzania, przenoszenia danych (*chyba że przepisy RODO będą stanowiły inaczej*);
 - wniesienia skargi do organu nadzorczego jakim jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
6. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez Administratora zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów prawa.

BURMISTRZ

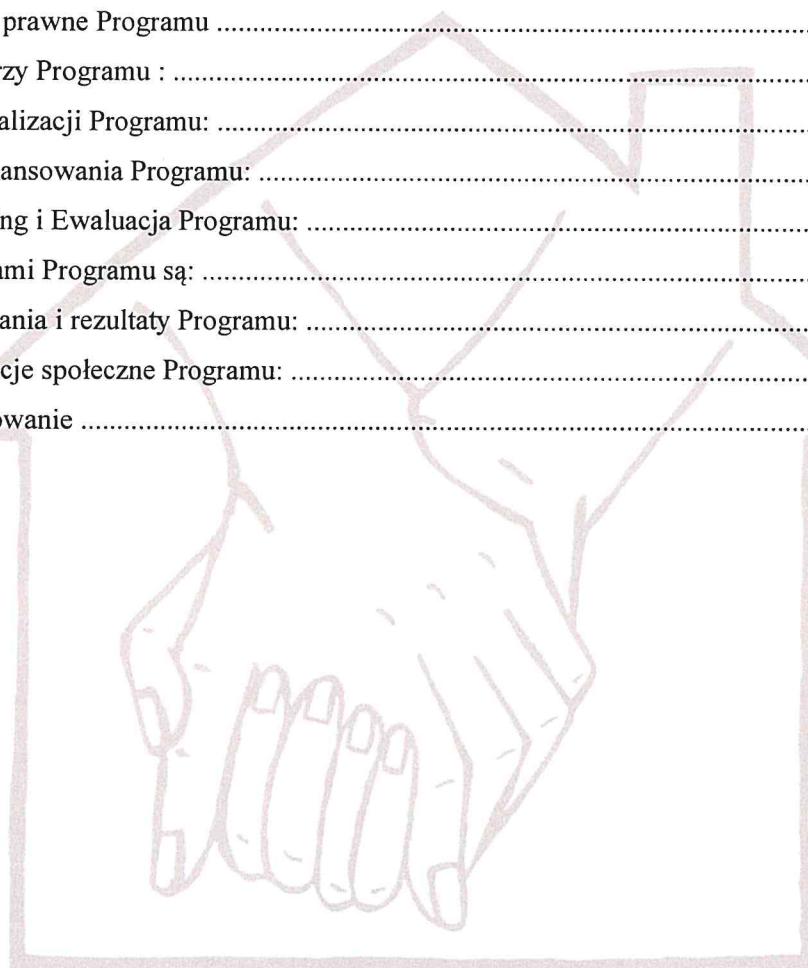
Krzysztof Kutabowski
Krzysztof Kutabowski

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY w Gminie Świecie na lata 2022-2024

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Zasoby i zagrożenia programu wsparcia rodziny	6
3. Cele Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024	12
4. Cel główny:	12
5. Harmonogram Programu	15
6. Podstawy prawne Programu	25
7. Realizatorzy Programu :	26
8. Termin realizacji Programu:	26
9. Źródło finansowania Programu:	26
10. Monitoring i Ewaluacja Programu:	26
11. Odbiorcami Programu są:	27
12. Oczekiwania i rezultaty Programu:	28
13. Konsultacje społeczne Programu:	28
14. Podsumowanie	29

1. Wstęp

Głównym celem pomagania w systemie pomocy społecznej upatruje się w społecznym umocnieniu i przywróceniu możliwości pełnej partycypacji jednostek, grup i społeczności, które na skutek różnych procesów zostały zmarginalizowane, zaniedbane czy wykluczone. W tym znaczeniu strategia pomagania to sposób przywracania, a niekiedy i budowania społecznej integracji w całościowym systemie pomocy społecznej. W pracy w tym obszarze wykorzystujemy empowerment czyli upełnomocnienie. Czyli swoista zmiana sił w społeczeństwie, a przedmiotem jego działania są poszkodowane jednostki ludzkie. Ta metoda wymaga od nas zawieszenia wiedzy i „władzy” pracownika socjalnego. W prostym przekazie idea upełnomocnienia rozciąga się od dodawania otuchy i wzmacniania wewnętrznych sił, do pokonywania zewnętrznych ograniczeń, uwarunkowań by zapewnić możliwie szerokie uczestnictwo nie tylko w kierowaniu własnym losem, ale również wpływania na zmiany społeczne. Empowerment to dwa bieguny. Jeden indywidualny obejmujący procesy mające na celu zwiększenie kontroli jednostek nad własnym życiem. Wyposażenie jednostki w większą wiarę w siebie, wzbogacenie wiedzy i umiejętności. Wymiar strukturalny odnosi się do struktur społecznych, barier i relacji międzyludzkich, wpływów, które podtrzymują różnicowania i niesprawiedliwości, które obniżają szansę objęcia kontroli nad własnym życiem. Wiedzę naukową, którą posiadamy wykorzystamy do niesienia pomocy poprzez realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Świecie na lata 2022-2024.

Zgodnie z założeniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy wszystkie ujęte w niej działania są: „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przezywającej trudności w opiekowaniu i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Rodzina jest naturalnym środowiskiem życia dziecka, ma na nie największy wpływ w każdej sferze życia. To rodzina przekazuje dziecku swój system wartości i tradycje – ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie w wyniku socjalizacji. Prawidłowo funkcjonująca rodzina może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa, jak i w wieku adolescencji. Prawidłowo spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa.

Na przełomie kilku wieków model rodziny przechodził znaczącą transformację. Po radykalnych społecznych przemianach wykształciły się różne typy rodzin. Jednym z nich jest model rodziny dysfunkcyjnej. Według Jana Szczepańskiego jest to ognisko domowe, które przechodzi kryzys, a w efekcie dochodzi do rozpadu. Uczucia miłości, serdeczności i przyjaźni zastępuje wrogość i niechęć w stosunku do siebie. Takie negatywne emocje mogą występować między wszystkimi członkami rodziny. Rodzina przestaje spełniać swoje zadania oraz podstawowe funkcje. Dzieci z rodzin zdeorganizowanych ulegają wykołajeniu społecznemu oraz łatwo wchodzi na drogę przestępczą. Funkcje wymieniane przez Zbigniewa Tyszkę w rodzinie dysfunkcyjnej nie są w pełni realizowane. Można sądzić, że rodzice w takich rodzinach w małym stopniu wykazują postawy emocjonalne w stosunku do dzieci. Ma to wpływ na rozwój dziecka i jego postawy wobec otaczającej go rzeczywistości.

Na dysfunkcjonalność rodziny składa się bardzo wiele zewnętrznych czynników.

Najważniejsze, które zasadniczo przyczyniają się do dezorganizacji rodziny to:

- przemoc w rodzinie;
- alkoholizm jej członków;
- rozbitcie w rodzinie powstałe w wyniku rozwodu, separacji czy śmierci;
- rozwód nie jest zjawiskiem patologii społecznej, jednak powoduje negatywne konsekwencje w życiu rodziny;
- utrata pracy i brak jakichkolwiek regularnych dochodów doprowadzają całą strukturę rodziny do znacznego pogorszenia jej życia,
- brak poczucia miłości,
- brak poczucia bezpieczeństwa,
- brak poczucia przynależności.

Warto zacytować tutaj słowa Józefy Brągiel, która opisuje życie dziecka w rodzinie dysfunkcyjnej następująco: „Życie dziecka w dysfunkcyjnej rodzinie jest dla niego wielką krzywdą, gdyż rodzice na ogół nie dbają o zaspokojenie jego potrzeb, a sposób jego traktowania przez rodziców jest źródłem jego cierpienia i często prowadzi do deformacji jego rozwoju, negatywnych skutków emocjonalnych, zaniżonych osiągnięć edukacyjnych, aspiracji, kariery zawodowej i osobistej”(…)to forma zaniedbania. Traktowana jako przejaw(…)przemocy stosowanej wobec dziecka i może obejmować zarówno sferę psychiczną jak i fizyczną. Czasami trudno zrozumieć, że rodzina może upaść aż tak nisko, dojść do(…)takiego brudu, beztroski, które widać w niektórych zaniedbanych domostwach. Trzeba jednak zdać sobie sprawę z faktu, że istnieje segment populacji, który zna tylko to, a będąc wystarczająco wyizolowanym od innych mają oni niewielką szansę aby nauczyć się innego stylu życia. Typowy rodzic zaniedbujący jest jednostką wyizolowaną mającą problemy z wykonywaniem zadań dnia codziennego. Sam

obarczony gniewem, żalem i smutkiem z powodu niezaspokojenia własnego dzieciństwa nie potrafi rozpoznawać potrzeb własnego dziecka”.

Główną tendencją ośrodka pomocy w Świeciu jest przeciwdziałanie zaniedbaniu dziecka. Udzielenie pomocy rodzinie polegającej na jej finansowym wspomaganie i równoczesnym uczeniu rodziców prawidłowego sprawowania opieki nad dzieckiem. Zadaniem tym zajmują się pracownicy socjalni, asystenci rodziny, psycholodzy oraz specjaliści z innych dyscyplin naukowych. Praca z rodziną jest bardzo trudna i wymaga wielkiego rozumienia problemu gdyż pracownik widząc efekty zaniedbania na dziecku w postaci ogromnych deficytów rozwojowych, łatwo może potępić rodzica zaniedbującego i uznać go za wroga dziecka. Ważne jest aby z taką relacją właściwie się uporać, bo rodzic, którego potępiamy jest wszystkim co dziecko ma. Widząc potępienie rodzica dziecko odbiera je jako odrzucenie siebie. Należy więc pamiętać, że rodzic jest jak dziecko. Oddzielenie dziecka od rodziny i umieszczenie w placówce, w pieczy zastępczej jest ostatecznością, którą niestety musimy podejmować.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla gminy Świecie na lata 2022-2024 został opracowany zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159, 1006) w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Program jest zgodny z założeniami Strategii Rozwoju Gminy Świecie na lata 2018-2027 oraz Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świecie na lata 2016-2026.

Wspieranie dzieci i rodziny zostały uznane w obu strategiach za kluczowe obszary polityki Gminy Świecie. Wybrane metody pracy są niezbędne i konieczne w celu osiągnięcia założonych celów programu. Przedmiotowy Program ma w założeniu stanowić kontynuację działań przewidzianych w dotychczas obowiązującym programie, ponieważ kluczowe okoliczności rzutujące na przyjęte wówczas cele i założenia pozostają w znacznej mierze aktualne i niezmiennie w dobie postmodernizmu. Oczywiście w wyniku ewaluacji zachodziła konieczność wprowadzenia innych działań. Na przestrzeni trzech lat zmienił się świat. Największa zmiana nastąpiła w wyniku pandemii Covid-19. Dotknęła najsłabszą grupę społeczną. Przemoc domowa nabrała pędu i dynamiki. Tępo, które obrała przeraziło wszystkich, którzy pracują w systemie pomocy. Zrodziło się pytanie w jaki sposób zatrzymać dynamikę zjawiska przemocy domowej kiedy zamknięto społeczeństwo w domu i utrudniono pracownikom dostęp do tych rodzin? Trudne pytanie. Pewne jest to, że to właśnie pracownicy pomocy społecznej zostali „na polu walki” z tym zjawiskiem często sami i wyczerpani. Praca przy realizacji programu daje nam nadzieję na to, że instytucje zobowiązane do współpracy będą wspierać pracowników ośrodka w osiąganiu dobrych rezultatów i realizacji celów dla dobra jednostki ludzkiej.

Liczba zgłaszanych przypadków przemocy w rodzinie, odsetek rodzin ze zdiagnozowaną bezradnością opiekuńczo-wychowawczą lub niską zaradnością życiową i ubiegającą się z tego tytułu o wsparcie i pomoc jest ciągle wysoka. Szczególnie istotnym jest utrzymujący się wysoki odsetek dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Generuje to wysokie koszty pieczy zastępczej. Przede wszystkim skutkuje zapotrzebowaniem na długotrwałe i niełatwe w realizacji formy wsparcia i naprawy tych sytuacji.

Funkcjonujący system wsparcia rodzin w gminie Świecie opiera się na intensywnych działaniach prewencyjnych czy profilaktycznych w środowisku lokalnym. Wyzwania, jakie stawia sobie świecki samorząd w zakresie polityki rodzinnej to ciągłe specjalizowanie wsparcia w różnych jego wymiarach oraz przyjęcie horyzontalnej zasady ponadsektorowej współpracy pomiędzy podmiotami wspierającymi dzieci i rodzinę, zapewniającą spójną wizję systemowych działań na rzecz rodzin nie wypełniających prawidłowo swojej funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Wejście w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej umocniło istniejące i wprowadziło nowe rozwiązania systemowe w pracy z rodziną przeżywającą trudności, zarówno tą naturalną, jak i zastępczą. Opracowany dokument wpisuje się w zapisy przedmiotowej ustawy, nakładając na Gminy obowiązek przygotowania trzyletnich programów wsparcia rodziny. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159, 1006). Opracowując Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 dla gminy Świecie uwzględniono istniejącą sprawozdawczość oraz aktualne przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2. Zasoby i zagrożenia programu wsparcia rodziny

Praca z rodziną opiera się przede wszystkim na prowadzonej pogłębionej pracy socjalnej, połączonej z innymi działaniami wzmacniającymi i wspierającymi rodzinę. Problemy rodzin mają często wielowymiarowy charakter. Pracownicy socjalni korzystają w swej pracy z min. takich instrumentów jak wsparcie asystenta rodziny, poradnictwo specjalistyczne, zapewnienie dzieciom opieki w placówkach wsparcia dziennego czy monitoring środowiska.

Liczba rodzin korzystających ze wsparcia ośrodka przedstawia tabela poniżej.

Tabela nr 1. przedstawia wybrane typy rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu na przestrzeni 2019-2021 roku.

Rok	LICZBA RODZIN			LICZBA OSÓB W RODZINIE		
	2019	2020	Stan na 30.09.2021	2019	2020	Stan na 30.09.2021
Rodziny objęte pomocą Ośrodka ogółem	1309	1166	978	2778	2413	1901
w tym: rodziny z	438	377	275	1718	1465	1068

dziećmi ogółem						
o liczbie dzieci: 1	163	142	92	447	375	229
2	151	132	96	574	504	360
3	67	54	50	323	269	238
4	38	32	25	228	189	149
5	11	10	8	74	65	54
6	5	5	3	39	38	23
7 i więcej	3	2	1	33	25	15
w tym rodziny niepełne ogółem	183	170	134	596	535	426
o liczbie dzieci: 1	88	87	61	196	191	133
2	47	45	39	151	149	128
3	24	17	21	102	74	87
4 i więcej	24	21	13	147	121	78

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej sprawozdanie MPiPS-03

Analizując dane w kategorii ilości rodzin korzystających z pomocy Ośrodka, można zauważyć, że zmniejsza się liczba rodzin objętych tą pomocą.

Tabela nr 2: przedstawia główne przyczyny przyznania pomocy rodzinom na przestrzeni 2019-2021 roku.

Przyczyny przyznawania pomocy	2019 r.		2020 r.		Stan na dzień 30.09.2021 r.	
	Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach
Ubóstwo	750	1602	663	1341	576	1040
Potrzeba ochrony macierzyństwa	97	454	75	357	53	240
w tym wielodzietność	42	235	32	181	23	126
Bezrobocie	459	1274	426	1137	330	791
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gosp. dom.	261	926	223	788	169	600
w tym rodziny niepełne i wielodzietne	246	951	214	811	164	616
Alkoholizm	81	121	70	107	61	99
Przemoc w rodzinie	4	17	7	23	7	25

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej, sprawozdanie MPiPS-03.

Jednym z głównych powodów zwracania się przez rodziny z dziećmi o pomoc, poza ubóstwem jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu realizuje wiele działań, które mają na celu wspieranie rodzin w trudnej sytuacji życiowej. Są to zazwyczaj rodziny, które przeżywają różnego rodzaju trudności związane z min. bezrobociem, problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą w rodzinie, chorobami psychicznymi czy różnego rodzaju uzależnieniami. Te sytuacje mogą skutkować zaniedbywaniem dzieci lub stosowaniem przemocy wobec nich. W rezultacie dochodzi do ingerencji ze strony instytucji zewnętrznych w rodzinę, co stanowi zagrożenie umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych. W związku z powyższym pracownicy socjalni podejmują różnego rodzaju działania, aby przywrócić zdolność rodzin do samodzielnego funkcjonowania i rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych. Rodziny które przeżywają trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich mogą korzystać z pomocy asystenta rodziny. Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu zapewnia wsparcie w formie asystentury rodziny.

Z asystentury rodziny korzystają zazwyczaj rodziny o niskiej jakości życia, to znaczy, że są to rodziny z uwidacznianymi w czasie wywiadu i obserwacji trudnościami socjalno-bytowymi, takimi jak brak lub niski czy nieregularny dochód, ubóstwo, zadłużenia, złe warunki mieszkaniowe, zagrożenie bezdomnością, z powodu nieregularnych opłat czynszowych, w szczególności w wynajmowanych mieszkaniach. W dużym stopniu do asystentury rodziny kierowane są rodziny na wniosek pracownika socjalnego, sądu lub innych służb społecznych. Osoby te są tzw. klientami nakłanianymi lub niedobrowolnymi, nie dostrzegają problemów i nie odczuwają potrzeby zmiany. Specjaliści oczekują, że to właśnie asystent rodziny znajdzie sposób na zmotywowanie rodziców do pracy na sobą. Wysiłek w zmianę w relacjach rodzinnych, poświęcenie czasu lub pieniędzy, które były często marnotrawione i przeznaczane na alkohol lub inne używki. Gdy osoba postrzega dane zachowanie jako kolidujące z ważnymi dla niej celami, dobro dziecka, zdrowie, szczęście, prawdopodobieństwo zmiany będzie większe. Asystent pracuje nad zmianą dla dobra dzieci i całej rodziny. Dostrzeganie rozbieżności pomiędzy tym, co jest, a tym co rodzic chciałby by było, wpływa na chęć zmiany, polepszenie środowiska wychowawczego oraz wiąże się z motywacją wewnętrzną. Praca socjalna jest pretekstem do przywrócenia rodzinie wiary w możliwości pozytywnej zmiany. Rodzina kierowana do współpracy z asystentem rodziny najczęściej jest rodziną z wieloma problemami, często zagrożoną wykluczeniem społecznym. Jednak preambuła do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mówi o dobru dziecka, jako głównym celu, który ma przyświecać w pracy z rodziną. Można zatem powiedzieć, że asystent rodziny w tak rozumianej pracy będzie mieć trzech odbiorców, na których musi się szczególnie skupić.

Na dzień 30.09.2021 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu dzięki współpracy z 3 asystentami rodziny objął wsparciem 36 rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi.

Tabela nr 3: przedstawia dane dot. asystenta rodziny w Ośrodku Pomocy Społecznej w Świeciu

Rok	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Ilość asystentów rodzin	3	3	3
Ilość rodzin objętych wsparciem asystentów rodzin	58	51	36
Rodziny z 1 dzieckiem	12	12	6
Rodziny z 2 dzieci i więcej	45	38	27
Rodziny bez dzieci	1	1	3
Liczba rodzin z asystentem w tym:			
Dobrowolnie	41	37	23
Sądownie	17	14	13

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu 2021r.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu przystąpił do realizacji zadania w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2020”, w wyniku którego pozyskano środki w wysokości 3.400,- zł na dofinansowanie kosztów wypłaty dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny aktywnie działających na rzecz rodzin w okresie pandemii COVID-19.

Mimo działań pracowników socjalnych i asystentów rodziny na mocy postanowienia sądu Małoletnie dzieci zostają umieszczane w pieczy zastępczej. Rolą pracowników socjalnych i asystentów rodziny jest wówczas udzielenie wsparcia rodzinie biologicznej, aby odzyskała zdolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i mógł nastąpić powrót dzieci do środowiska rodzinnego.

Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej od 2012 r. należy do zadań własnych Gminy.

W związku z powyższym Gmina partycypuje w kosztach za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela nr 4: przedstawia wydatki ponoszone przez Gminę zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2019-2021.

	2019	2020	30.09.2021
Planowana kwota (w zł)	400.000,00 zł	630.478,00 zł	600.000,00 zł
Wydatkowana kwota (w zł)	399.509,97 zł	599.052,46 zł	436.067,26 zł
Ilość dzieci w pieczy zastępczej, za które ponoszone jest dofinansowanie ogółem	62	60	45
W tym: Placówka Opiekuńczo-	19	21	10

Wychowawcza „Dom Dziecka”			
Pogotowie Rodzinne	22	18	0
Rodzina Zastępcza	21	21	35
Odpłatność w %	10 %	10%	10%
kosztów ponoszonych przez Powiat Świecki	30 %	30%	30%
	50 %	50%	50%

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu 2021r.

Dzieci do pieczy zastępczej, trafiają w wyniku przemocy domowej lub w skutek zdarzeń losowych (np. śmierć rodzica). Trudności w szacowaniu środków na ten cel przysparza fakt iż z tej formy pomocy korzystają dzieci z rodzin niejednokrotnie niebędących podopiecznymi tutejszego Ośrodka. Trudno zaplanować środki finansowe na to zadanie. Wpływ na odpłatność ma min. ewentualna niepełnosprawność dziecka i jego wiek, okres pobytu dzieci w pieczy zastępczej itp.

W ramach działalności z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Świecie funkcjonuje od 2011 roku Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który funkcjonuje w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele różnych jednostek:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu,
- Prokuratury Rejonowej w Świeciu,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świeciu,
- Komendy Powiatowej Policji w Świeciu,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu,
- Wydziału Oświaty w Świeciu,
- Jednostki Służby Zdrowia w Świeciu,
- Przedstawicieli organizacji pozarządowych w Świeciu,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Świeciu,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Świeciu,

Z danych uzyskanych z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika, że w gminie Świecie zmniejszyła się ilość wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”. Wynika to z wzrostu efektywności podejmowanych w tym kierunku działań, w szczególności w dziedzinie profilaktyki, ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą.

Praca z rodzinami objętymi procedurą „Niebieskie Karty” realizowana jest poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne oraz opracowanie z osobami doznającymi przemocy indywidualnego planu pomocy, który ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa, poprawę relacji wewnątrz rodziny oraz zaprzestanie działań przemocowych wobec członków rodziny.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu wszystkie zgłoszenia od mieszkańców gminy, dotyczące niepokojących sytuacji w rodzinach, a zwłaszcza nieprawidłowej opieki nad małoletnimi i nadużywaniem alkoholu przez rodziców oraz występowaniem przemocy w rodzinie rejestruje w zeszycie interwencji. Pracownik socjalny podejmuje adekwatne do sytuacji działania również przy pomocy innych służb.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu w ramach porozumienia współpracuje z „Niebieską Linia” dzięki temu osoby mogą korzystać z telefonu interwencyjno-informacyjnego Kujawsko-Pomorska „Niebieska Linia”.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Świeciu dyżuruje konsultant, prowadzący porady, konsultacje i wsparcie w zakresie: udzielenia informacji o możliwościach uzyskania pomocy w trudnych sytuacjach życiowych, związanych z uzależnieniami. Osoby, które mają problem z różnego rodzaju uzależnieniami mogą w bezpłatny sposób uzyskać poradę, wsparcie oraz podjąć terapię. Psycholog Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu, za zgodą rodzica, reprezentuje osoby nieletnie w procedurze „Niebieskie Karty”, wspiera również osoby starsze, niepełnosprawne. 3 psychologów zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej prowadzi **rozmowy indywidualne**, cykliczne rozmowy w środowisku.

Pedagodzy wskazują na trudności wychowawcze wśród uczniów, brak zainteresowania w czasie wolnym od zajęć, brak zainteresowania rodziców, którzy zbyt mało czasu poświęcają dzieciom. Rodzice nie reagujący na sposób spędzania wolnego czasu a ich bierność sprawia, że pojawiają się pierwsze konflikty z prawem u dzieci. Zaburzenia struktury rodziny niesie zagrożenie dla funkcjonowania dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym dlatego ważne jest rozpoczęcie działań profilaktycznych od najmłodszych lat zarówno dla dzieci jak i rodziców.

W szkołach realizowane są różnego rodzaju zajęcia profilaktyczne oraz zajęcia pozalekcyjne.

Ośrodku Pomocy Społecznej w Świeciu również stara się realizować działania profilaktyczne min. poprzez zaproszenie znanych gości, którzy dzieląc się swoim doświadczeniem zawodowym i spostrzeżeniami ze spotkań z dziećmi i młodzieżą prowadzą kompleksowe warsztaty profilaktyczne, które mają zapobiegać podejmowaniu przez dzieci zachowań ryzykownych.

Ważną rolę w tym zakresie odgrywa:

Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Gniazdo”, która działa jako gminna jednostka organizacyjna i realizuje swoje zadania w 6 placówkach obejmując swoim zasięgiem ok. 80 dzieci.

Zadaniem świetlic jest wspieranie rodziny niewydolnej wychowawczo stworzenie miejsca do bezpiecznego spędzania czasu wolnego dzieciom. Świetlica spełnia również pomoc w rozwijaniu zainteresowań u dzieci.

Poza świetlicami działa również Świetlica Opiekuńcza „Dziupla”, która prowadzi Stowarzyszenie Osób Bezrobotnych a na to zadanie otrzymuje dotację, co pozwala objąć wsparciem dziennym najbardziej potrzebujące dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu realizuje różnego rodzaju projekty socjalne, które wpisują się w Gminny Program Wspierania Rodziny jak i Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Świecie. Są to projekty min.” Razem w jednym oddechu”, „Akademia Ady”, „ Każdy jest wyjątkowy”, „Wybierz właściwą drogę”, których celem jest poprawa relacji wewnątrz rodzinnych, wspólne spędzanie czasu, sprzyjanie prawidłowym realizowaniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

3. Cele Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024

Cel główny:

Tworzenie warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Cel szczegółowy 1:

➤ zapewnienie rodzinom i ich dzieciom na terenie gminy Świecie permanentnego wsparcia, opieki i szybkiej reakcji na pojawiający się kryzys w rodzinie w sytuacji wystąpienia jakiegokolwiek zjawiska przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 1:

➤ profesjonalna pomoc asystenta rodziny, terapeuty uzależnień, psychologa, psychiatry w celu zwiększenia kompetencji rodzicielskich.

Cel szczegółowy 2:

➤ utworzenie placówki wsparcia dziennego w postaci Domu Dziennego dla młodzieży w celu zapewnienia poczucia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży mających problem z inicjacją środków psychoaktywnych, dopalaczy, narkotyków, alkoholu i innych środków odurzających.

Cel operacyjny 1:

➤ zapewnienie dzieciom i młodzieży profesjonalnej pomocy radzenia sobie z emocjami po wyjściu z uzależnienia, radzenia sobie z samo agresją, myślami samobójczymi oraz kompulsywnym okaleczaniu się.

Cel operacyjny 2:

- przekazanie wiedzy poprzez szkolenia, prelekcje i prewencję młodzieży i dzieci z tematyki asertywności, komunikacji interpersonalnej.

Cel operacyjny 3:

- podwyższenie samooceny poprzez udział młodzieży i dzieci w warsztatach radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Cel operacyjny 4:

- wydobycie z dzieci i młodzieży ukrytych zasobów na bazie których budowana będzie ich przyszłość w wieku starszym i dokonywanie wyborów związanych ze ścieżką zawodową.

Cel szczegółowy 3:

- współpraca ze środowiskiem lokalnym zajmującym się pracą z dziećmi i młodzieżą w celu ulepszenia i udoskonalenia specjalistycznych form pomocy skierowanych do dzieci i młodzieży z grup dysfunkcyjnych i zagrożonych patologią społeczną.

Cel operacyjny 1:

- zawiązanie grupy wsparcia w środowisku lokalnym i utworzenie roboczej grupy interpersonalnej. Pozyskanie partnerów w celu realizacji celów szczegółowych.

Cel operacyjny 2:

- doskonalenie kadry z obszaru pomocy społecznej.

Cel operacyjny 3:

- udział pracowników pomocy społecznej w superwizji oraz szkoleniach z tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 4:

- doskonalenie metod pracy socjalnej: indywidualnego przypadku, metody grupowej, środowiskowej, coachingu oraz wykorzystywanie tych metod w pracy z dziećmi, młodzieżą oraz ich rodzinami.

Cel operacyjny 1:

- organizowanie hepeningów, zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, doświadczającej przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 2:

- organizowanie konkursów plastycznych, literackich i innych w celu rozwijania wśród dzieci i młodzieży z niską samoocena talentów utkwionych głęboko w ich psychice.

Cel operacyjny 3:

- organizowanie warsztatów z psychologiem o tematyce radzenia sobie w sytuacji konflikt rodzic – dziecko, szkoła – dziecko, policja – dziecko. Podwyższenie kompetencji w obszarze relacji w grupie rówieśniczej oraz środowisku lokalnym.

Cel szczegółowy 5:

- zapewnienie „Dachu nad głową” bezdomnym dzieciom, bezdomnej młodzieży uczącej się, stojącej przed faktem bycia bezdomnym.

Cel operacyjny 1:

- rekomendacje do środowiska lokalnego Rady Gminy, rozwiązania pojawiającego się problemu systemowego w celu zmniejszenia zagrożenia bezdomności w tej grupie społecznej.

Cel operacyjny 2:

- umożliwienie uczącej się młodzieży ukończenie szkoły, zdobycie zawodu pomimo ich bezdomności.

Cel szczegółowy 6:

- prewencja rodzin wspierających dla dzieci i młodzieży będącej w kryzysie.

Cel operacyjny 1:

- zwiększenie wiedzy w środowisku lokalnym poprzez prewencję na temat roli rodziny wspierającej i zachęcenie do pełnienia tej roli.

Cel szczegółowy 7:

- udoskonalenie współpracy z Sądem Rodzinnym zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Cel operacyjny 1:

- zorganizowanie spotkań z przedstawicielami Sądu Rodzinnego zajmującego się dziećmi i młodzieżą będącą w kryzysie.

Cel operacyjny 2:

➤ rozwijanie komunikacji interpersonalnej, unikanie błędów w komunikacji interpersonalnej w celu zapewnienia dzieciom i młodzieży poczucia bezpieczeństwa, poprzez organizację spotkań i wymiany doświadczeń, budowanie autorytetów i ulepszenia współpracy.

5. Harmonogram Programu

Tabela nr 5: Zapewnienie rodzinom i ich dzieciom na terenie gminy Świecie permanentnego wsparcia, opieki i szybkiej reakcji na pojawiający się kryzys w rodzinie w sytuacji wystąpienia jakiegokolwiek zjawiska przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadania	TERMIN	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
1.1.	Tworzenie wsparcia dla dziecka i rodziny psychologicznego, terapeutycznego ds uzależnień, oraz profesjonalnej pomocy asystenta rodziny.	2022- 2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu,	Liczba rodzin i osób objętych asystenturą, Liczba rodzin, osób objęta wsparciem psychologa, pedagoga.	Zwiększenie umiejętności w pełnieniu prawidłowej funkcji opiekuńczo wychowawczej, Spadek liczby dzieci umieszczonych w systemie pieczy zastępczej.
1.2.	Podniesienie kompetencji wychowawczych poprzez udział w zajęciach edukacyjnych, profilaktycznych.	2022-2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie , Placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, Urząd Miejski.	Liczba dzieci i rodziców, którzy podnieśli kompetencje Liczba specjalistycznych konsultacji i porad, liczba dzieci i rodziców biorących udział w warsztatach edukacyjnych i profilaktycznych.	Wzrost wiedzy z zakresu nauk o rodzinie, wychowywania bez agresji i przemocy, radzenia sobie z frustracją Wzrost wiedzy z zakresu rozwoju adolescencji dziecka i młodzieży. Zwiększenie samooceny, radzenie sobie w sytuacji kryzysowej wykorzystując własne umiejętności i zasoby.
1.3.	Udzielania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.	2022-2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu.	Liczba przyznanych świadczeń pieniężnych. Liczba rodzin, które korzystają ze wsparcia pieniężnego. Rodzaje przyznanych świadczeń. Liczba oddłużonych mieszkań i podpisanych kontraktów w związku z przyznaniem tej pomocy. Liczba osób objętych programem oddłużenia	Zmiana sytuacji ekonomicznej w rodzinie i możliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych; Realizacja kontraktu socjalnego, który w pozytywny sposób wpłynie na sytuację rodziny, Zmniejszenie zaległości związanej z nieopłaceniem czynszu, skorzystanie z programu oddłużania.
1.4.	Udzielenie świadczeń z dodatkami rodzinnymi, opiekuńczymi, alimentacyjnym z obszaru polityki społecznej.	2022-2024 rok	Urząd Miejski w Świeciu -Wydział Polityki Społecznej.	Liczba rodzin z dziećmi korzystających z tej formy pomocy. Rodzaje	Poprawa kondycji ekonomicznej rodzin z dziećmi zagrożonych wykluczeniem społecznym.

				świadczeń ich wartość i liczba.	Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin z dziećmi dotkniętymi zjawiskiem niepełnosprawności.
1.5.	Pomoc materialna w ramach programu 500+ oraz Program „Dobry Start”	2022-2024 rok	Urząd Miejski w Świeciu -Wydział Polityki Społecznej	Liczba rodzin korzystających z Programu. Liczba dzieci, na które przyznano świadczenie. Wartość przyznanych świadczeń.	Poprawa kondycji finansowej w rodzinie i zaspokojenie podstaw wyższego rzędu. Wyższa gotowość do posiadania dzieci w rodzinie Rodzina wielodzietna zmniejsza zagrożenie wykluczeniem społecznym. Zmiana postrzegania rodziny wielodzietnej w środowisku lokalnym.
1.6.	Pomoc materialna w postaci świadczenia rodzicielskiego.	2022-2024 rok	Urząd Miejski w Świeciu -Wydział Polityki Społecznej	Liczba osób korzystających ze świadczenia. Wartość przyznanej pomocy.	Zwiększenie gotowości do pełnienia roli rodzica
1.7.	Zapewnienie pomocy w formie Specjalistycznych Usług Opiekuńczych dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi.	2022-2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu. Organizacje pozarządowe i kościelne. Podmioty ekonomii społecznej.	Liczba dzieci i rodzin objętych tą formą pomocy. Liczba świadczonych usług specjalistycznych. Rodzaj świadczonych usług. Liczba osób świadczących usługi. Wartość wydatku związanego z wykonaniem zadania.	Wyrównywanie szans w grupie rówieśniczej. Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego. Wsparcie rodzin borykających się z niepełnosprawnością w rodzinie. Poprawa stanu zdrowia psychicznego, fizycznego osób korzystających z tej formy wsparcia.
1.8.	Realizacja programu „opieka wychnieniana”. Świadczenia usług opieki wychnienieniowej.	2022-2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu. Powiatowe centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu.	Liczba dzieci i rodzin objętych Programem.	Odciążenie od opiekowania się osobą niepełnosprawną co w znacznym stopniu pozytywnie wpłynie na stan psychiczny rodzica lub opiekuna.
1.9.	Pomoc materialna dla dzieci i młodzieży na podstawie ustawy o oświacie.	2022-2024 rok	Urząd Miejski w Świeciu- Wydział Polityki Społecznej; Ośrodek Oświaty i Wychowania, placówki oświatowe.	Liczba rodzin objętych wsparciem Wydatek związany z realizacją tego zadania.	Wyrównanie szans edukacyjnych. Wyrównanie braków ekonomicznych i zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Poprawa jakości funkcjonowania dzieci w systemie szkolnym

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu 2021r.

Tabela nr 6: *Utworzenie placówki wsparcia dziennego w postaci Domu Dziennego dla młodzieży w celu zapewnienia poczucia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży mających problem z inicjacjom środków psychoaktywnych, dopalaczy, narkotyków, alkoholu i innych środków odurzających.*

Lp.	Zadania	TERMIN	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
2.1.	Utworzenie placówki wsparcia dziennego w postaci Domu dziennego dla młodzieży i dzieci mających problemy z inicjacjami środków psychoaktywnych, dopalaczy, narkotyków i alkoholu	2022- 2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nietletnich i Patologii, Pielęgniarka środowiskowa, Pedagog szkolny, Urząd Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawiciele organizacji pozarządowej	Liczba dzieci korzystający ze specjalistycznego wsparcia, Liczba dzieci, która wykazywała autoagresję i agresję korzystała ze specjalistycznego wsparcia, Liczba pogadańk przeprowadzonych przez Policję, Liczba spotkań prewencyjnych, Liczba warsztatów profilaktycznych, Liczba interwencji podejmowanych przez policję, Liczba interwencji podejmowanych przez pielęgniarkę środowiskową, Liczba udzielonego wsparcia przez pedagoga,	Nabywanie umiejętności radzenia sobie z agresją i autoagresją, Wzrost dostępności ofert dla dzieci i młodzieży które zaczynają inicjację z alkoholem, środkami psychoaktywnymi, narkotykami; Nabywanie wiedzy z zakresu szkodliwości nadużywania środków psychoaktywnych, alkoholu, narkotyków, Nabywanie wiedzy z zakresu konsekwencji łamania norm panujących w środowisku poprzez problemy z alkoholem i innymi środkami, Nabywanie wiedzy dotyczącej możliwości uzyskania wsparcia specjalistycznego, porady w sytuacji kryzysowej
2.2.	Poszerzenie oferty pomocowej dla dzieci i młodzieży po wyjściu z różnego rodzaju uzależnień	2022-2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Urząd Miejski, w Świeciu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji; Poradnie Leczenia Uzależnień;	Liczba dzieci korzystający ze specjalistycznego wsparcia, Liczba dzieci, która wykazywała autoagresję i agresję korzystała ze specjalistycznego wsparcia, Liczba pogadańk przeprowadzonych przez Policję, Liczba spotkań prewencyjnych, Liczba warsztatów profilaktycznych, Liczba interwencji podejmowanych przez policję, Liczba interwencji podejmowanych przez pielęgniarkę	Nabywanie umiejętności radzenia sobie z rzeczywistością po wyjściu z nałogu; nabywanie wiedzy z zakresu szkodliwości nadużywania środków psychoaktywnych, alkoholu, narkotyków, nabywanie wiedzy z zakresu konsekwencji łamania norm panujących w środowisku, nabywanie wiedzy dotyczącej możliwości uzyskania wsparcia specjalistycznego, porady w sytuacji kryzysowej,

				środowiskową, Liczba udzielonego wsparcia przez pedagoga	
2.3.	Utworzenie zajęć specjalistycznych, spotkań dla dzieci i młodzieży wykazujących nieumiejętność radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych	2022-2024 rok	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu,</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu,</p> <p>Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nieletnich i Patologii,</p> <p>Pedagodzy prowadzący zajęcia z elementami socjoterapii w placówkach wsparcia dziennego,</p> <p>Pedagog szkolny,</p> <p>Urząd Miejski, w Świeciu</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>Przedstawiciele organizacji pozarządowej</p>	<p>Liczba zajęć zorganizowanych nt radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych;</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży biorącej udział w zajęciach;</p> <p>Liczba spotkań;</p> <p>Liczba pogadań;</p>	<p>Pedagogizacja i psychoedukacja dzieci i młodzieży,</p> <p>Poprawa oferowanej pomocy dla dzieci i rodziców,</p> <p>Wzrost umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych,</p>
2.4.	Prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży w celu wydobycia ukrytych zasobów związanych ze ścieżką zawodową	2022-2024 rok	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu,</p> <p>Pedagog szkolny,</p> <p>Urząd Miejski, w Świeciu ,</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy ,</p>	<p>Liczba warsztatów profilaktycznych,</p> <p>Liczba spotkań i warsztatów w doradca zawodowym,</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w warsztatach,</p> <p>Liczba warsztatów o tematyce związanej ze ścieżkami zawodowymi,</p> <p>Liczba pogadań przeprowadzonych przez szkoły,</p>	<p>Wzrost umiejętności wydobycia ukrytych zasobów,</p> <p>Podwyższenie kompetencji w obszarach związanych z dalszym życiem zawodowym,</p>

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu 2021r.

Tabela nr 7: Współpraca ze środowiskiem lokalnym zajmującym się pracą z dziećmi i młodzieżą w celu ulepszenia i udoskonalenia specjalistycznych form pomocy skierowanych do dzieci i młodzieży z grup dysfunkcyjnych i zagrożonych patologią społeczną.

Lp.	Zadania	TERMIN	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
3.1.	Poszerzenie oferty pomocowej dla dzieci i młodzieży z grup dysfunkcyjnych i zagrożonych patologią społeczną	2022- 2024rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nieletnich i Patologii, Pedagodzy prowadzący zajęcia z elementami socjoterapii w placówkach wsparcia dziennego, Pielęgniarka środowiskowa, Pedagog szkolny, Urząd Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawiciele organizacji pozarządowej	Liczba dzieci korzystający ze specjalistycznego wsparcia, Liczba dzieci, która wykazywała autoagresję i agresję korzystała ze specjalistycznego wsparcia, Liczba warsztatów o tematyce zastępowania agresji, Liczba pogadańk przeprowadzonych przez Policję, Liczba spotkań prewencyjnych, Liczba warsztatów profilaktycznych, Liczba interwencji podejmowanych przez policję, Liczba interwencji podejmowanych przez pielęgniarkę środowiskową, Liczba udzielonego wsparcia przez pedagoga,	Nabywanie umiejętności radzenia sobie z agresją i autoagresją, Wzrost dostępności ofert dla dzieci i młodzieży doświadczającej kryzysów psychicznych, nabycie wiedzy z zakresu szkodliwości nadużywania środków psychoaktywnych, alkoholu, narkotyków, Nabywanie wiedzy z zakresu konsekwencji łamania norm panujących w środowisku, Nabywanie wiedzy dotyczącej możliwości uzyskania wsparcia specjalistycznego, porady w sytuacji kryzysowej,
3.2.	Utworzenie grupy wsparcia w środowisku lokalnym oraz grupy interdyscyplinarnej	2022-2024rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nieletnich i Patologii, Pedagodzy prowadzący zajęcia z elementami socjoterapii w placówkach wsparcia dziennego, Pedagog szkolny, Urząd Miejski, w Świeciu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawiciele organizacji pozarządowej	Liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia;	Nabywanie wiedzy dotyczącej możliwości uzyskania wsparcia specjalistycznego, porady w sytuacji kryzysowej, Umiejętność rozpoznawania przemocy w rodzinie;

3.3.	<p>Udział w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe.</p> <p>Udział w szkoleniach specjalistycznych, studiach podyplomowych, specjalizacjach zawodowych przez pracowników ośrodka pomocy oraz podmiotów i instytucji wspierających dzieci i rodziców.</p>	2022-2024rok	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu,</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu,</p> <p>Przedstawiciele Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;</p> <p>Pracownicy Oświaty;</p> <p>Urząd Miejski, w Świeciu ;</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>Pracownicy zatrudnieni w Świetlicy Profilaktyczno-Wychowawczej „Gniazdo”,</p>	<p>Liczba pracowników korzystających ze szkoleń specjalistycznych, specjalizacjach zawodowych;</p>	<p>Wzrost kompetencji zawodowych</p> <p>Profesjonalizacja kadry, służb społecznych pracujących na rzecz dziecka i rodziny</p>
3.4.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz korzystanie z superwizji dla pracowników Ośrodka	2022-2024 rok	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu,</p> <p>Urząd Miejski w Świeciu;</p>	<p>Liczba warsztatów superwizji,</p> <p>Liczba grup uczestniczących w superwizji,</p> <p>Liczba pracowników korzystających z superwizji,</p> <p>Liczba pracowników szkolących się z przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>Liczba szkoleń z tematyki przemocy,</p>	<p>Umiejętność analizowania sytuacji kryzysowej przez pracownika pomocy społecznej.</p> <p>Umiejętność wypierania sytuacji negatywnych,</p> <p>Nabycie umiejętności radzenia sobie z trudnym przypadkiem w pracy zawodowej.</p> <p>Umiejętność rozpoznawania przemocy w rodzinie</p>

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu 2021r.

Tabela nr 8: Doskonalenie metod pracy socjalnej: indywidualnego przypadku, metody grupowej, środowiskowej, coachingu oraz wykorzystywanie tych metod w pracy z dziećmi, młodzieżą oraz ich rodzinami.

Lp.	Zadania	TERMIN	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
4.1.	Organizowanie hepeninów, zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym	2022- 2024 rok	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu,</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu,</p> <p>Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nietłnich i Patologii,</p> <p>Pedagodzy prowadzący zajęcia z elementami socjoterapii w placówkach wsparcia dziennego,</p> <p>Pielęgniarka środowiskowa,</p> <p>Pedagog szkolny,</p> <p>Urząd Miejski,</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>Przedstawiciele organizacji pozarządowej</p>	<p>Liczba dzieci korzystający ze specjalistycznego wsparcia,</p> <p>Liczba dzieci, która wykazywała autoagresję i agresję korzystała ze specjalistycznego wsparcia,</p> <p>Liczba warsztatów o tematyce zastępowania agresji,</p> <p>Liczba pogadek przeprowadzonych przez Policję,</p> <p>Liczba spotkań prewencyjnych,</p> <p>Liczba warsztatów profilaktycznych,</p> <p>Liczba interwencji podejmowanych przez policję,</p> <p>Liczba interwencji podejmowanych przez pielęgniarkę środowiskową,</p> <p>Liczba udzielonego wsparcia przez pedagoga,</p>	<p>Wzrost wiedzy wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń i niebezpieczeństw związanych z różnego rodzaju łamaniem norm społecznych,</p> <p>Poprawa oferowanej pomocy dla dzieci i młodzieży,</p> <p>Zapewnienie dzieciom i młodzieży zajęć i uczestnictwo w zorganizowanych imprezach w celu wykluczenia społecznego,</p>
4.2.	Organizacja konkursów plastycznych, literackich dla dzieci i młodzieży z niską samoocena	2022-2024 rok	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu,</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu,</p> <p>Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nietłnich i Patologii,</p> <p>Pedagodzy prowadzący zajęcia z elementami socjoterapii w placówkach wsparcia dziennego,</p> <p>Pedagog szkolny,</p> <p>Urząd Miejski, w Świeciu</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>Przedstawiciele organizacji pozarządowej</p>	<p>Liczba Dzieci i młodzieży uczestniczących w konkursach plastycznych czy literackich,</p> <p>Liczba konkursów zorganizowanych;</p>	<p>Zwiększenie zainteresowania literaturą, sztuką,</p> <p>Podniesienie poczucia własnej wartości dzieci i młodzieży;</p>

4.3.	Warsztaty psychologiczne o tematyce radzenia sobie w sytuacji konfliktu Rodzic-dziecko, Szkoła – dziecko, Policja – dziecko.	2022-2024rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzine w Świeciu, Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nieletnich i Patologii, Pedagogzy prowadzący zajęcia z elementami socjoterapii w placówkach wsparcia dziennego, Pedagog szkolny, Urząd Miejski, w Świeciu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawiciele organizacji pozarządowej	Liczba dzieci biorących udział w warsztatach Liczba rodzin biorących udział w warsztatach Liczba warsztatów zorganizowanych	Poprawa oferowanej pomocy dla dzieci i młodzieży, rodziców oraz instytucji
------	--	--------------	--	---	--

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu 2021r.

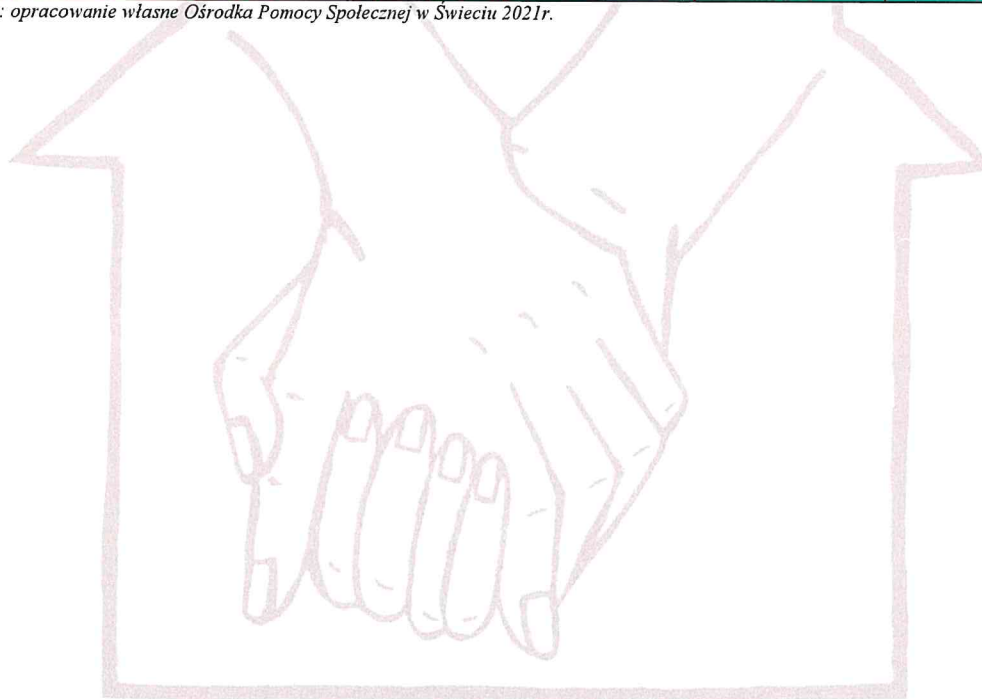

Tabela nr 9: Zapewnienie „Dachu nad głową” bezdomnym dzieciom, bezdomnej młodzieży uczącej się, stojącej przed faktem bycia bezdomnym.

Lp.	Zadania	TERMIN	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
5.1.	Mieszkania dla bezdomnej młodzieży uczącej się stojącej przed faktem bycia bezdomnym	2022-2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Komenda Powiatowa Policji Wydział ds. Nieletnich i Patologii, Pedagog szkolny, Urząd Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawiciele organizacji pozarządowej	Liczba dzieci korzystający ze wsparcia, Liczba dzieci, która wykazywała problemy z bezdomnością Liczba udzielonego wsparcia przez pedagoga,	Nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacji kryzysowej, Nabycie umiejętności samodzielnego życia,
5.2.	Rekomendacje do środowiska lokalnego Rady Gminy w celu zmniejszenia zagrożenia bezdomności w grupie młodych osób	2022-2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Urząd Miejski w Świeciu;	Liczba wniosków rekomendowanych przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych na temat bezdomności młodzieży;	Realna możliwość pomocy dla bezdomnej młodzieży;
5.3.	Pomoc w edukacji zdobywaniu zawodu mimo bezdomności	2022-2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, Pedagog szkolny, Urząd Miejski, w Świeciu;	Liczba dzieci i młodzieży zagrożonych bezdomnością;	Nabycie umiejętności samodzielnego życia, Zdobycie zawodu który pozwoli na wyjście z bezdomności;

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu 2021r.

Tabela nr 10: Prewencja rodzin wspierających dla dzieci i młodzieży będącej w kryzysie.

Lp.	Zadania	TERMIN	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
6.1.	Wzmocnienie działań i wiedzy w środowisku lokalnym poprzez prewencję na temat roli rodziny wspierającej	2022- 2024 rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, Urząd Miejski, Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich	Liczba dzieci które powróciły z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej, Liczba dzieci , które uniknęły zabezpieczenia w pieczy zastępczej Liczba akcji prewencyjnych i profilaktycznych skierowanych do przyszłych rodzin wspierających	Wzrost liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej Nabywanie umiejętności i wiedzy przez rodziców biologicznych z obszaru wzmocnienia więzi rodzicielskich Wzrost oferty o charakterze reintegracyjnym skierowanej do rodzin starających się o powrót dzieci do rodziny biologicznej

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu 2021r.

Tabela nr 11: Udoskonalenie współpracy z Sądem Rodzinnym zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Lp.	Zadania	TERMIN	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
7.1.	Doskonalenie współpracy pomiędzy przedstawicielami Sądu Rodzinnego a instytucjami działającymi w obszarze pomocy na rzecz dzieci i młodzieży	2022- 2024rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, Urząd Miejski, Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Świeciu	Liczba pracowników biorących udział w spotkaniach; Liczba szkoleń;	Wzrost liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
7.2.	Organizacja spotkań w celu wymiany doświadczeń, budowanie autorytetów i ulepszanie współpracy między instytucjami	2022- 2024rok	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świeciu, Urząd Miejski, Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich	Liczba spotkań i uczestników; Formy współpracy;	Nabywanie umiejętności do pracy z rodziną, Większa efektywność pracy;

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Świeciu 2021r.

6. Podstawy prawne Programu

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159,1006).
 - 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm).
 - 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
 - 4) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r. poz. 1119)
 - 5) Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 t.j)
 - 6) Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057).
 - 7) Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 t.j)
 - 8) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
 - 9) Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 t. j)
 - 10) Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111. z 2021 r. poz. 1162)
 - 11) Uchwała nr 116/15 Rady Miejskiej w Świeciu z dnia 29 grudnia 2015 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Świecie na lata 2016-2026.
 - 12) Uchwała nr 308/18 Rady Miejskiej w Świeciu z dnia 1 marca 2018 w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju gminy Świecie na lata 2018-2027 .
-

7. Realizatorzy Programu :

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu przy współpracy z następującymi instytucjami:

- 1) Urząd Gminy Świecie,
- 2) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 4) Komenda Powiatowej Policji,
- 5) Placówki oświatowe i kulturalne,
- 6) Placówki służby zdrowia (pielęgniarki środowiskowe, lekarze),
- 7) Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny,
- 8) Organizacje pozarządowe i kościoły.

Program jest dokumentem otwartym. Poddany jest permanentnej ewaluacji. Informacje do przygotowania sprawozdania pozyskiwane będą od w/w podmiotów.

8. Termin realizacji Programu:

Program realizowany będzie w latach 2022-2024.

9. Źródło finansowania Programu:

- 1) Środki własne Gminy zaplanowane na dany rok budżetowy na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
- 2) Dotacje z budżetu państwa.
- 3) Przewiduje się również aplikowanie o środki ze źródeł zewnętrznych, w szczególności programów ukierunkowanych na wsparcie dziecka i rodziny.

10. Monitoring i Ewaluacja Programu:

Na postawie monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021, ustalono, iż zachodzi konieczność kontynuowania celów szczegółowych dotyczących obszaru interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu realizując cele szczegółowe i operacyjne Gminnego Programu Wspierania Rodziny uzyskał informację zwrotną na podstawie wywiadów środowiskowych, współpracy z psychologami, pracownikami socjalnymi, asystentami rodziny, iż wszystkie podejmowane działania w znacznym stopniu poprawiły sytuację dzieci i młodzieży grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Działania Programu spowodowały, iż dzieci i młodzież rozwinie swoje umiejętności na płaszczyźnie plastycznej, literackiej. W dużym stopniu dzięki programowi poprawiły się relacje międzyludzkie w tej grupie. Zwiększyła się świadomość dotycząca konsekwencji inicjacji alkoholowej, narkotykowej i innych środków psychoaktywnych. Zwiększyła się również świadomość i konsekwencje ponoszone w przypadku łamania prawa przez małoletnie dzieci. Dzięki udziałowi w programie dzieci i młodzież otrzymają możliwość odreagowania emocjonalnego poprzez udział w spotkaniach kulturowych i pełnienia innych ról społecznych. Rodzice zwiększyli wiedzę na temat własnych dzieci, ich potrzeb i pełnienia prawidłowych ról opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeciu pozyskał wielu partnerów, sponsorów chętnych do współpracy. Dzięki temu mógł realizować spotkania, konkursy, prelekcje, pogadanki. Zwiększyła się wiedza w środowisku lokalnym w kwestii pełnienia roli pracownika socjalnego, asystenta rodziny w środowiskach nieradzących sobie w pełnieniu ról opiekuńczo-wychowawczych w rodzinnych domach.

Ośrodek Pomocy Społecznej zacieśnił relacje z pedagogami szkolnymi, przedstawicielami służby zdrowia, policji, straży pożarnej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, stowarzyszeniami i fundacjami.

11. Odbiorcami Programu są:

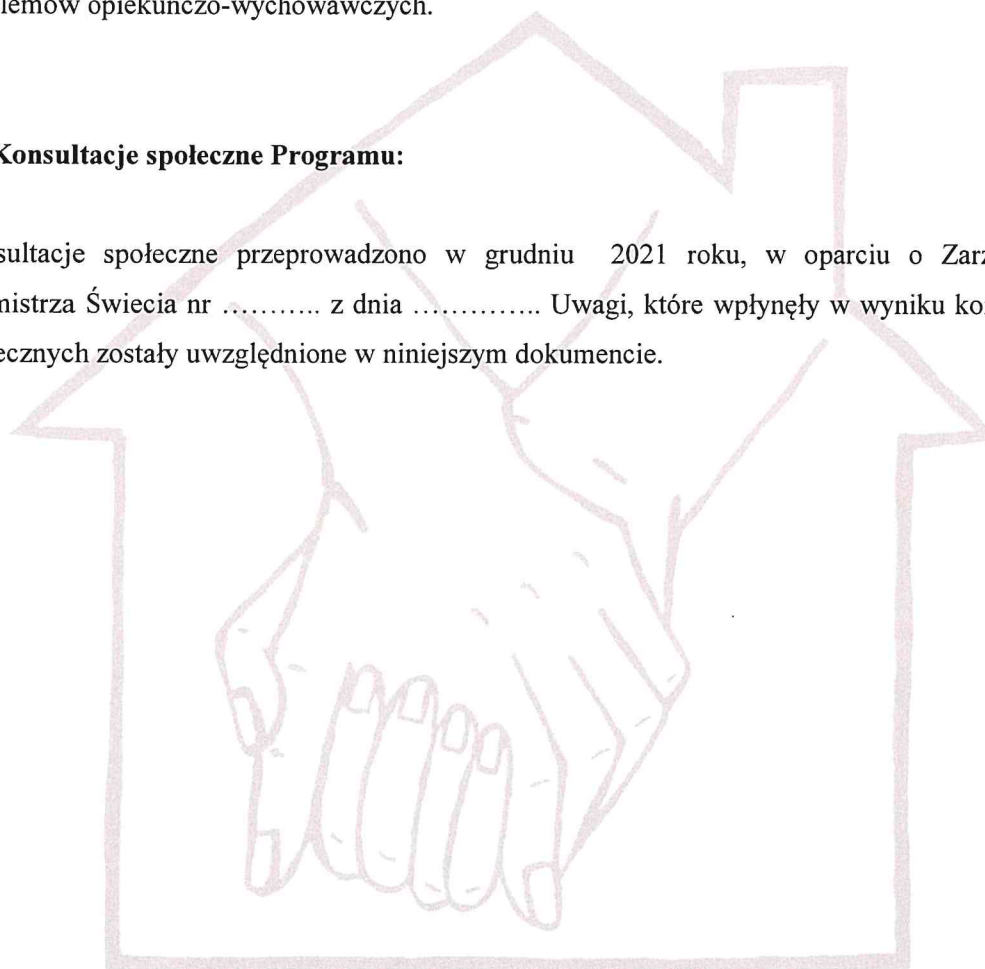
Rodziny przeżywające okresowe i długotrwałe trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz niewydolne wychowawczo. Rodzice oraz opiekunowie dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Dzieci i młodzież, którym środowisko rodzinne nie zapewnia należytej opieki. Przedstawiciele instytucji społecznych oraz organizacje pozarządowe mające na celu wyrównywanie szans osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

12. Oczekiwania i rezultaty Programu:

Wzmocnienie i rozwój systemu rozwiązywania problemów rodziny. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodziny oraz jej członków. Kreowanie pozytywnego obrazu rodziny. Poprawa funkcjonowania rodziny biologicznej jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka. Zakładanym efektem Programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dzięki ścisłej współpracy instytucji, organizacji działających na rzecz rodzin doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych.

13. Konsultacje społeczne Programu:

Konsultacje społeczne przeprowadzono w grudniu 2021 roku, w oparciu o Zarządzenie Burmistrza Świecia nr z dnia Uwagi, które wpłynęły w wyniku konsultacji społecznych zostały uwzględnione w niniejszym dokumencie.

14. Podsumowanie

Świecki system wsparcia dziecka i rodziny charakteryzuje się wysokimi standardami z obszaru polityki społecznej.

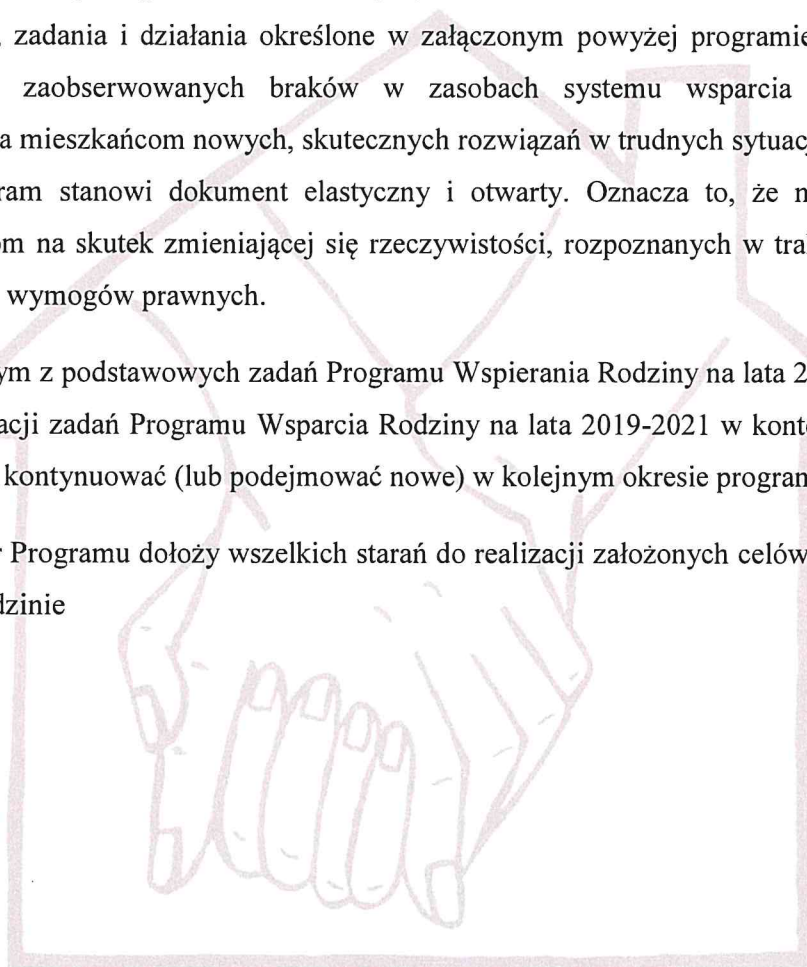
Biorąc pod uwagę przekonanie ustawodawcy, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się dziećmi i wychowywaniu ich oraz skuteczna ochrona rodziny mogą być osiągnięte przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami, należy podjąć działania mobilizujące do współpracy i efektywnego wdrażania niezbędnych zmian.

Cele, zadania i działania określone w załączonym powyżej programie zmiernają do wyrównania zaobserwowanych braków w zasobach systemu wsparcia rodziny oraz zaoferowania mieszkańcom nowych, skutecznych rozwiązań w trudnych sytuacjach.

Program stanowi dokument elastyczny i otwarty. Oznacza to, że może podlegać modyfikacjom na skutek zmieniającej się rzeczywistości, rozpoznanych w trakcie programu potrzeb oraz wymogów prawnych.

Jednym z podstawowych zadań Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 była ocena realizacji zadań Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w kontekście działań, które należy kontynuować (lub podejmować nowe) w kolejnym okresie programowania

Koordinator Programu dołoży wszelkich starań do realizacji założonych celów sprzyjających dziecku i rodzinie

BURMISTRZ
Krzysztof Kulakowski